

Bezpieczeństwo w szkole.

Dyrektorzy przedszkoli, szkół, placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego

W związku ze zbliżającym się sezonem wiosennym Kuratorium Oświaty przypomina o konieczności przeglądu placów zabaw oraz boisk sportowych.

Aby odpowiednio zadbać o bezpieczeństwo w nadzorowanych przez Państwa placówkach prosimy o zapoznanie się z obszernymi fragmentami artykułów z Miesięcznika Dyrektora Szkoły (marzec 2009 r.) autorstwa dr Andrzeja Sęka (Instytut Służby Prewencji Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie) oraz Anny Oleszak (wykładowca prawa pracy w Wyższej Szkole Humanistycznej w Szczecinie).

Interwencja policyjna w szkole

- Co powinien zrobić dyrektor szkoły, gdy występuje podejrzenie że uczeń popełnił czyn karalny?
- Czy musi zgodzić się na zabranie go ze szkoły na przesłuchanie do komendy policji?
- Czy przesłuchanie może odbyć się bez rodziców lub opiekuna prawnego? Jeżeli tak, to w jakich przypadkach?
- Jaka decyzja jest zgodna z prawem?

Podstawowe pojęcia.

Czym jest **interwencja policyjna**?

Odpowiedź znajdziemy w zarządzeniu nr 213/07 Komendanta Głównego Policji.

Interwencja policyjna to szybkie włączenie się policjanta lub policjantów w tok zdarzenia naruszającego normy prawne lub zasady współżycia społecznego i podjęcie działań zmierzających do ustaleniu charakteru, rodzaju i okoliczności powstałego zdarzenia oraz przedsięwzięć ukierunkowanych na przywrócenie naruszonego porządku prawnego lub zasad współżycia społecznego.

Małoletni, niepełnoletni, nieletni

Kiedy interwencja policji podejmowana jest w szkole, a zatem wobec uczniów, którzy z reguły nie są osobami dorosłymi, należy wyjaśnić pojęcia z dziedziny prawa cywilnego.

Najczęściej popełnianym błędem przy określaniu wieku młodych osób jest używanie nazwy niepełnoletni. W rozumieniu art. 10 kodeksu cywilnego pełnoletnim jest ten, kto ukończył osiemnaście lat; natomiast osoba, która nie ukończyła tego wieku jest małoletnim.

Sformułowanie niepełnoletni jest określeniem potocznym, **należy więc posługiwać się terminem małoletni.**

Nic można też zamiennie używać terminów nieletni i małoletni, ponieważ mają one zupełnie inne znaczenie. **Małoletni** jest osobą, która **nie ukończyła osiemnastu lat nie naruszyła norm prawnych**. Nie popełniła zatem przestępstwa ani wykroczenia (czynu karalnego).

Definicja pojęcia **nieletni** znajduje się w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich. W zależności od przedziału wieku i rodzaju podejmowanych czynności, wyodrębniono trzy kategorie nieletnich:

- **nieletni o nieoznaczonej dolnej granicy wieku do lat 18**, wobec których podejmowane są czynności zmierzające do zapobiegania demoralizacji i zwalczania jej;
- **nieletni w wieku od 13 do nieukończonych 17 lat**, wobec których stosuje się przepisy ustawy ze względu na popełnienie przez nich czynu karalnego;
- **nieletni o nieoznaczonej dolnej granicy wieku do lat 21**, wobec których wykonywane są orzeczone wobec nich środki wychowawcze lub poprawcze.

Czyny Karalne:

Zgodnie z art. 1 § 2 pkt 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich czynami karalnymi są: czyny zabronione przez ustawę, jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe w kodeksie wykroczeń, np.:

- Zakłócanie porządku;
- Niszczenie lub zmiana znaków;
- Obrzucanie samochodów kamieniami;
- Kradzież;
- Przywłaszczenie;
- Paserstwo;
- Niszczenie cudzej rzeczy.

Ustawa szczegółowo wymienia te artykuły (51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 i 143) kodeksu wykroczeń, które opisują czyny karalne.

Przesłuchanie nieletniego

Policja wykonuje swoje zadania ustawowe niezależnie od woli instytucji państwowych (a więc także szkoły), społecznych czy osób fizycznych. Gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu karalnego lub na polecenie sędziego rodzinnego **funkcjonariusze policji są obowiązani przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe** (art. 308 kodeksu postępowania karnego). **Policjanci muszą zebrać dowody, przesłuchać nieletniego sprawcę** (sprawców), a **w razie potrzeby zatrzymać nieletniego**. Takie działania policjanci mogą podjąć:

- w sprawach niecierpiących zwłoki;
- w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem.

Przesłuchanie nieletniego przez policjantów odbywa się **w obecności rodziców**, opiekuna albo **obroncy**. Jeżeli jednak zapewnienie ich obecności byłoby w danym wypadku niemożliwe, należy wówczas wezwać jedną z następujących osób:

- nauczyciela;
- przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie;
- przedstawiciela organizacji społecznej, do której zadań statutowych należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu ich resocjalizacji.

Tak więc katalog osób, które mogą towarzyszyć nieletniemu przy przesłuchaniu jest stosunkowo szeroki.

Policyjna izba dziecka

Jeżeli jest to konieczne ze względu na okoliczności sprawy (np. duży ciężar gatunkowy czynu karalnego, duża liczba czynów karalnych), policja może zatrzymać nieletniego, a następnie umieścić go w policyjnej izbie dziecka. Ten środek stosuje się wobec ucznia, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że

- popełnił czyn karalny;
- będzie się ukrywał;
- będzie zacierał ślady.

W tym wypadku policjanci mają prawo **doprowadzić nieletniego ze szkoły do jednostki policji** i wykonać czynności procesowe. Przesłuchanie w tej sytuacji również odbywa się w obecności rodziców lub opiekunów prawnych.

Jeśli zapewnienie obecności tych osób byłoby niemożliwe, udział w przesłuchaniu musi wziąć nauczyciel.

Nieobecność rodzica na przesłuchaniu

Przyczyna nieobecności rodziców na przesłuchaniu musi mieć charakter niepodważalny i musi być nie do pokonania. Przyczyną może być znaczna odległość rodziców od miejsca przesłuchania, ich nieobecność w domu lub w pracy.

Obecność nauczyciela przy przesłuchaniu

Chociaż art. 39 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich nie nakłada bezpośrednio na dyrektora obowiązku zgody na przesłuchanie ucznia, to jednak w ustawie padają słowa: należy wezwać nauczyciela

Bez żadnych wątpliwości obligują one dyrektora do wyznaczenia pracownika, który będzie obecny przy przesłuchaniu nieletniego.

Gdy w trakcie przesłuchania nieletniego do jednostki policji zgłoszą się rodzice lub inni prawni opiekunowie, obecność nauczyciela jest już niecelowa i może on wrócić do szkoły.

Kiedy okoliczności sprawy nie są zawile, przesłuchanie powinno odbyć się w szkole. Dyrektor placówki oświatowej powinien wówczas udostępnić policji pomieszczenie, w którym nieletni będzie miał zapewnioną swobodę wypowiedzi. Nie zachodzi wówczas, potrzeba doprowadzania nieletniego ucznia do jednostki policji.

Przesłuchać ucznia bez obecności rodziców można tylko wtedy, gdy sprawa należy do bardzo pilnych (niecierpiących zwłoki).

Podstawa prawna:

Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. - kodeks cywilny (Dz. U. 1964 nr 16, poz. 93 ze zmianami);

Ustawa z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn.: Dz. U. 2002 nr 11, poz. 109 ze zm.);

Ustawa z 6 czerwca 1997 r. – kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 nr 89, poz. 555 ze zm.);

Ustawa z 20 maja 1971 r. - kodeks wykroczeń (Dz. U. 2007 nr 109, poz. 756 ze zm.);

Zarządzenie nr 213 komendanta głównego Policji z 28 lutego 2007 r. w sprawie metod i form przygotowywania i realizacji zadań Policji w przypadkach zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub ich mienia albo bezpieczeństwa porządku publicznego (Dz. U. KGP 2007 nr 5, poz. 491).

Wiosenny przegląd szkolnych boisk i placów zabaw

Wraz z nadejściem wiosny i przeniesieniem zajęć wychowania fizycznego na świeże powietrze nadchodzi czas na sprawdzenie stanu technicznego sprzętu i urządzeń zamontowanych na szkolnych boiskach.

Stan sprzętu sportowego i urządzeń przeznaczonych do zabawy na boiskach i placach zabaw pozostawiają często wiele do życzenia. Dotyczy to nie tylko miejsc, gdzie straszą stare, zardzewiałe, a niekiedy zupełnie nienadające się do użytku huśtawki, drabinki czy zjeżdżalnie, niestabilne bramki, zepsute kosze do gry. Na wielu - z pozoru zadbanych i bezpiecznych obiektach sportowych i rekreacyjnych podczas szczegółowej kontroli można dopatrzeć się poważnych błędów zarówno projektowych, technicznych, jak i sanitarnych zagrażających bezpieczeństwu użytkowników.

Bezpieczne boisko szkolne

Szkolne boisko powinno być także bezpieczne, czyli obciążone niewielkim ryzykiem powstania urazu.

Przyczyną nieszczęśliwego wypadku na boisku szkolnym może być:

- zamontowanie bramek, koszy i siatek niespełniających wymagań Polskich Norm;
- niewłaściwe przymocowanie bramek, koszy do gry i innych urządzeń do podłoża lub brak takiego mocowania;
- nieprofesjonalny serwis uszkodzonego sprzętu sportowego;
- brak okresowych kontroli urządzeń i sprzętu sportowego;
- niewłaściwe zachowanie dzieci (nieprzestrzeganie regulaminu korzystania z boiska);
- brak nadzoru lub niedostateczny nadzór nad dziećmi.

Zasady bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na boiskach szkolnych reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69).

Przepisy nakładają na dyrektorów szkół obowiązek wydawania odpowiednich regulaminów, szkolenia użytkowników obiektów i sprzętu oraz kontroli obiektów sportowych. Sezonowe kontrole pozwalają oszacować ewentualne zagrożenia i w wyniku podjętych działań zmniejszyć ryzyko wypadków.

Kontrole wewnętrzna

Dyrektor musi zapewnić stały nadzór oraz regularne kontrole całego terenu przyszkolnego:

- Rutynowa kontrola - codzienne oględziny stanu sprzętu i urządzeń, głównie pod kątem uszkodzeń wynikających z aktów wandalizmu;
- kontrola funkcjonalna - z częstotliwością od miesiąca do trzech miesięcy; sprawdzenie sprzętu pod kątem zużycia;
- kontrola podstawowa - co roku; sprawdzenie zużycia urządzeń, stanu fundamentów, nawierzchni, a także bezpieczeństwa z uwagi na wykonane wcześniej naprawy.

Bezpieczny szkolny plac zabaw

Od 1 września 2009 r. do pierwszych klas mogą przyjść również sześciolatki. Tak małym dzieciom należy stworzyć szczególne warunki do zabawy, aby były bezpiecznie w nowym otoczeniu. Producenci, importerzy oraz dystrybutorzy urządzeń montowanych na placu zabaw mają obowiązek wprowadzać na rynek **wyłącznie bezpieczne produkty**, które muszą spełniać warunki techniczne wynikające z obowiązujących norm. Jeśli zamawiamy nowy sprzęt, **sprawdźmy, czy spełnia normy PN-EN 1176** (urządzenia na placach zabaw) oraz **PN-EN 1177** (nawierzchnia placu).

Dostawcy urządzeń na plac zabaw powinni przekazać dyrektorowi:

- ✓ informację identyfikującą producenta/importera;
- ✓ dokumentację techniczną, w której wskazane będzie, w jaki sposób sprzęt został wyprodukowany (informacja o konstrukcji urządzenia, wymiarach, użytych materiałach);
- ✓ instrukcję z zalecanym sposobem montażu;
- ✓ instrukcję obsługi, włącznie z danymi na temat bezpiecznych odległości pomiędzy urządzeniami oraz zasadach kontroli i konserwacji;
- ✓ dokumenty potwierdzające zgodność sprzętu z normami.

Jeżeli przerwa w działalności szkoły lub placówki trwa co najmniej 2 tygodnie, dyrektor ma obowiązek przeprowadzić kontrolę obiektów pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania, w której zakres wchodzi również kontrola terenu boiska i szkolnego placu zabaw.

Zachowanie najwyższych standardów bezpieczeństwa nie zależy wyłącznie od właściwego zaprojektowania miejsca sportowych zmaganiań i zabaw, czy wyboru odpowiednich urządzeń.

Musimy liczyć się z koniecznością **nauczenia dzieci:**

- umiejętności **przewidywania zagrożeń**, unikania ich,
- zdolności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Przed wszystkim należy zapoznać dzieci z zasadami bezpiecznego użytkowania wyposażenia boiska i placu zabaw.